

TEKNOLOGIA

Subiranotasun teknologikoa eta emakumeak zientzian

DIANA FRANCO

Garai arraroak bizi dirugu eta inoiz baino informatuago gaude. Badakigu zein den Ukrainan ematen ari den gerraren eragina hornikuntza energetikoan. Eta horrek munduan duen eragina. Baita Taiwaneko txipak direla-eta Txina eta AEBen artean duten gatazka ere, munduko eraldaketa digitalaren norabidearen boterea eskuratzeko. Azpiegitura errizoma konplexu bat sortzen dabilta, bakoitza bere aldetik, bazterrean geratzen denari arreta handirik jarri gabe.

Europak bere indarra mantendu nahi du erraldoi hauen erdian, eta badirudi subiranotasun teknologikoaren bidea hartu duela. Berau sustatzeko ekintza batek txipak fabrikatzeko neurriekin du lotura, txipak gizakiak eta gizarteak bideratzeko baliabide bilakatu diren heinean.

Errealitate honetan, ARM txipen inguruan berba ugari irakurtzen eta entzuten ari gara, zelan hardware garatzaile askok teknologia horrekin euren txip propioak diseinatzeko bidean dauden. Badirudi txip hauek abantaila asko dituztela, baina software librearekin gertatu zen bezala, eraldaketa horretan hardware librearen zeresan handia duela susmatzen dut. Azken batean, ezagutza partekatzen denean pertsona gehiagok sortu dezaketelako, ezagutza horretatik abiatuta.

ARM txipen atzean jende asko dago (inork ez du ezer bakarrik sortzen), baina txip horren arkitekturaren bihotza sortu zuena Shophie Mari Wilson da, RISK arkitekturan oinarrituta (Reduced Instruction Set Computer=Agindu Talde Gutxiko Ordenagailua). Hau da, Sohphiek, agindu gutxirekin, sinpleagoa den txip eraginkor bat sortu zuen. 2012. urtean mugikorren %95ean ezarri zen txipa.

Egun, subiranotasun teknologikoaren bidean, ARM ereduari inspiratuta sortu diren V-RISK hardware libreko txipak eragile garrantzitsuak izan daitezkeela dirudi. Subiranotasuna eta ezagutza irekia dira adibidea, ulertzeko herrien arteko harremanak zapalkuntzan baino elkarlanean sustatu daitezkeela. ●

NAZIOARTEA

Denok ordu gehiago lantokian, soldaduek arma gehiago izan ditzaten

AXIER LOPEZ

Ukrainako gerrak eragindako ondorio kaltegarrien artean dago Europako herrialde gehienek gastu militarra handitu nahi izatea, AEBek gidaturiko NATO erakunde gerrazaleak ezarri dituen irizpideak betetzeko. Hau da, nagusiki herritarrek zerga bidez estatuari emandako dirutzatik, zati handiagoa bideratu nahi dute gure artean arma eta soldadu gehiago egon daitezten. Beraz, noiz eta askotariko krisi batean sarturik gaudela, nola atera diru gehiago BPGaren %2 militarrei bideratzeko? Bada, sozialdemokraziaren ikurretako bat (izan) den Danimarkak galderari eman dion erantzuna argigarria da oso: langileen lan-egutegitik jaiegun bat kentzea. Alegia, langileek urtean egun bat gehiago lan egitea, estatuak diru gehiago lortu, gobernuak "defentsa" aurrekontua handitu eta hala, militarrek langile gehiago eta azkarrago hiltzeko gaitasuna hobetu dezaten. "Ezkerrak" proposatutako neurria da. Mette Frederiksen lehen ministroak horrela justifikatu du: "Europan gerra bat dago, gure defentsak indartu behar dira, eta denek pixka bat lagundu beharko dute".

Langile daniarrek 11 jaiegun dauzkate egutegi ofizialean eta horietatik Store bededag (Otoitz Handiaren eguna) deitutakoa kendu gura du gobernuak. Jai erlijiosoa da, gehienak bezalaxe, eta, beraz, sindikatuek gain, Eliza luteranoa ere ken-

tzearen aurka agertu da. Gobernuak argudiatu duenez, gehiago lan egin da, enpresen produktibitatea handituko da, eta horrela 400 milioi euro inguru aurreztuko dituzte.

Hala, igande honetan, Kopenhagen neurri horren aurka 50.000 pertsona baino gehiago bildu dira, sindikatu antolatzaileen arabera. FH sindikatua da indartsuena, 1,3 milioi bat afiliatu ditu, 5,9 milioi biztanle dituen herrialdean. Lizette Risgaard da sindikatuko burua eta ohartarazi duenez, "politikariak lan-merkatutik kanpo geratu beharko lukete, ez liokete langileen gehiengoari beren iritzia inposatu beharko, eta horrelako jarraituz gero gure arteko akordioak urratuko dituzte". Sindikatuak sinadura biltzea hasi du gobernuari eskatzeko proposamena bertan behera uzteko edo erreferenduma deitzeko.

Diruarekin armak erosten dira, baina arma horiek hartuko dituen pertsona gehiago behar da. Horretarako ere Danimarkako Gobernuak badu irtenbidea: derrigorrezko soldadutza emakumeei ere ezartzea. Defentsa ministro Jakob Ellemann Jensenek telebistan adierazi duenez, Danimarkak ezin ditu boluntarioak bakarrik onartu, eta mundu guztiak, emakumeak barne, derrigorrezko soldadutza egiteko prest egon beharko luke.

Alejandro Gomabieta idazleak esango zuen bezala, hinteligentzia militarrek bizi gaitu. ●